

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ ІМІДЖУ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що проблема іміджу, іміджології та іміджування – процесу створення або конструювання іміджу – почала цікавити наукову громадськість із другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Дослідженням проблем іміджу присвячено роботи таких закордонних та вітчизняних учених та науковців, як М. Апраксина, П. Берда, Є. Богданова, Л. Брауна, Е. Галицька, Н. Гузія, Ф. Тейлора, В. Шепеля, В. Черепанова, К. Роджерса та інших. Зокрема, Н. Гузія трактує його як «полісемантичну категорію, що характеризує стиль професійно-педагогічної діяльності, манеру спілкування, вміння індивідуалізувати свій образ, надавати йому естетичної виразності» [2, с. 29].

Схожої позиції дотримується А. Калюжний, який пропонує розглядати імідж як «стереотип образу педагога в уявленні учнів, колег і соціального оточення», «символічний образ суб'єкта, який створюється в процесі взаємодії педагога з учасниками педагогічного процесу» [3, с. 32–33].

Так, Е. Галицька під «іміджем» розуміє багато характеристик людини, серед яких основними є вихованість, ерудиція, професіоналізм, вміння одягатись, охайність, стиль [1, с. 12].

На думку Н. Прус, імідж особистості – це сукупний образ, уявлення, що виникає в інших про особу та формує ставлення до неї. Під сукупним образом науковець розуміє візуальну картинку – зовнішній вигляд, дії, поведінку, жести, та внутрішню складову – характер, моральні якості, мислення, ставлення до себе, до інших, емоції та їх вираження [5, с. 45].

Таким чином, стає зрозумілим, по-перше, що імідж створюється не стихійно, а з метою вирішення певних завдань і досягнення поставлених цілей. По-друге, імідж – це категорія, що може характеризувати не тільки особистість, але й предмета та явища. По-третє, імідж покликаний впливати на емоційну складову людини для подальшого формування її ставлення.

Процес створення іміджу характеризується своєю багатоетапністю. Так, наведемо основні з них, запропоновані українським науковцем В. Олексенко:

– сприйняття образу, що стане підґрунтям для побудови іміджу – на цьому етапі особливо впливає реальний образ вчителя, якщо його не має, учень створює його з власних ідеалів;

– корекція реального образу до ідеального з урахуванням особливостей педагога, що формує імідж;

– програвання та примірювання бажаного іміджу до реального образу педагога;

– входження в образ у процесі вчительської практики; – індивідуалізація набутого образу вчителя [4, с. 260].

Як би не був професійно підготовлений майбутній спеціаліст, він просто зобов'язаний постійно вдосконалювати свої якості вчителя, створюючи, таким чином, власний імідж. З метою диференціації професійних якостей ми умовно розділили їх на рівні, що знаходяться стосовно один до одного у ієрархічній залежності: практично-методичній (уміння правильно визначати зміст й доцільність навчального матеріалу, принципи, методи, форми роботи, удосконалення методики та технології викладання навчального предмета, здатність до врахування рівня підготовки учнів, їх психофізіологічні особливості: темперамент, індивідуальний стиль навчання, комунікативні уміння тощо), психолого-педагогічній (здатність до передбачення, прогнозування результатів педагогічної діяльності, рефлексивних, регулятивних навичок, саморегуляції, креативності, інноваційного потенціалу, новаторських умінь, уміння вчителя відповідно до педагогічної ситуації адекватно вирішувати проблеми учнівського колективу), особистісно-мотиваційній (любов до дітей, доброта, порядність, щирість, правдивість, чесність, національна гідність, толерантність тощо).

Аналіз психолого-педагогічних джерел дозволяє стверджувати, що не існує єдиного, чіткого визначення даного концепту. При цьому, незважаючи на деякі наявні розбіжності у визначеннях сутності іміджу особистості, автори єдині в думці, що це феномен, покликаний дати цілісне бачення характерних особливостей і ціннісних орієнтацій особистості, що функціонує в процесі соціальних комунікацій. Імідж сучасного педагога є складним інтегративним утворенням у структурі особистості, де гармонійно поєднуються зовнішні характеристики (зовнішність, одяг, зачіска, манера спілкуватися, жести, міміка тощо) та внутрішні – індивідуальні та професійні якості. Імідж дає змогу продемонструвати свою професійну майстерність, культуру педагогічної діяльності, рівень готовності до суб'єкт-суб'єктного спілкування з учасниками освітнього простору, а також здійснити вплив на емоційну сферу учня, а через неї – на його свідомість.

Список використаної літератури

1. Галицька Е. Імідж ділової людини та чинники впливу на його формування / Е. Галицька, Н. Донкоглова // Наукові записки НаУКМА. – 2011. – Т. 1: Економічні науки. – С. 12–16.
2. Гузій Н. В. Педагогічний імідж і професійна культура вчителя / Н. В. Гузій // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики : зб. наук. праць. – Київ : НПУ, 1997. – С. 28–31.
3. Калюжный А. А. Психология формирования имиджа учителя / А.А. Калюжный. – Москва : Гуманитар. изд. Центр ВЛАДОС, 2004. – 222 с.
4. Олексенко В. Формування професійного іміджу сучасного вчителя / В. Олексенко // Проблеми освіти. – 2015. – Вип. 84. – С. 258–263.
5. Прус Н. О. Імідж особистості як психолого-педагогічний феномен / Н. О. Прус // Імідж сучасного педагога. – 2016. – № 1. – С. 43-45.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>